

PERSPECTIVE ALE TURISMULUI MONTAN CA MIJLOC DE LOISIR

PERSPECTIVES OF MOUNTAIN TOURISM AS A LEISURE ACTIVITY

Lucaciu Gheorghe¹, Lucaciu Simona²

Rezumat

În evoluția societății contemporane, sportul a evoluat deasemenea, într-o realitate complexă. Calitatea și cantitatea ofertei sportive cresc simultan cu creșterea numărului persoanelor implicate, deoarece, a face sport a devenit un stil de viață, o modalitate de a ieși în evidență.

Sportul de loisir reprezintă o componentă socio-culturală a societății, dar în același timp și un factor de dezvoltare. Una din cele mai importante implicații este legată de marea diversitate a acțiunilor motrice implicate, acest aspect determinând gradul ridicat de accesibilitate pentru toate categoriile de persoane, indiferent de vârstă, gen ori abilități practice.

Acest tip de activități, utilizează o gamă variată de mijloace; alegerea acestor mijloace este determinată de condiții economice și geografice, nivelul de civilizație, tradiții culturale și sociale.

Întregul bagaj de mijloace poate fi practicat individual (activitate neinstituțională) și în forme necompetiționale, în interior ori în aer liber, ultima formă răspunzând foarte bine nevoii de reîntoarcere la natură și de a face mișcare în tabere sau vacanțe, la mare ori la munte.

Influențele pe care turismul montan le determină în mod direct (asupra subiecților, studenții facultății noastre) și indirect (asupra viitorilor elevi ai actualilor noștri studenți), trebuie studiate, deoarece implică aspecte instructive, educative, sociale și nu în ultimul rând economice.

Cuvinte cheie: perspective, turism montan, loisir

Abstract

In today's society evolution, sports advanced too, in a complex reality. Quality and quantity of the sportive offer, increase in the same time with increasing of the people's involved number, because, making sport became a life style, a way to stand out in bold relief.

Leisure sport means a socio – cultural aspect of the society, but in the same time a factor of developing. One of the most important implications is about the great diversity of motions involved, this aspect determinig the high level of accessibility for all kind of persons, indifferently of age, gender or practical abilities.

¹ Universitatea din Oradea, Facultatea de Geografie, Turism și Sport,
ghita_lucaciu@yahoo.com

² Școala Gimnazială „D. Cantemir” Oradea

This type of activity uses very diverse practice means; this means selection is determined by economic and geographic conditions, civilization level, cultural and social traditions. All the content can be practiced in unorganized and uncompetitive forms, inside or outside, the last of them answering very well to the need of returning to the nature and making sports in camps or holidays, at seaside or mountains.

The influences that the mountain tourism makes directly (on our students) and indirectly (on the future students of our students), must to be studied, because of the instructive, educational, social, and not at the last, economical aspects involved.

Key words: perspectives, mountain tourism, leisure

Introducere

În condițiile de dezvoltare a societății contemporane, sportul a evoluat și el într-o realitate multiformă, atât din perspectiva mișcării propriu-zise, a caracteristicilor subiecților, cât și din cea a motivației pentru participare.

Calitatea și cantitatea ofertei sportive evoluează în paralel cu creșterea numărului de participanți, deoarece, a face sport a devenit pentru multe persoane un mod de evidențiere personală și chiar un mod de viață (Binkowska-Bury M, Penar-Zadarko B, 2009).

Influențele pe care turismul montan le produce în mod direct (asupra participanților, inclusiv asupra studenților noștri) dar și indirect (inclusiv asupra viitorilor elevi ai studenților noștri) trebuie studiate, datorită multiplelor aspecte instructive, educative, sociale și nu în ultimul rând economice, implicate (Bran F, Simion T, Nistoreanu P, 2000).

Definirea ariei de interes

Sportul pentru toți reprezintă un aspect socio – cultural al societății, dar în același timp și un factor al dezvoltării acesteia. Adrian Dragnea definește sportul pentru toți ca formă a sportului care, în general, nu are caracter competițional, fiind practicat atât în cluburi cât și în forme neorganizate. Deoarece mai recent unii autori (Dragnea A, 2002, Bota A, 2007) denumesc această activitate ca **activitate motrică de timp liber**, vom utiliza în continuare această sintagmă. Unul din aspectele cele mai importante este reprezentat de diversitatea actelor motrice ce pot fi practicate în cadrul său, aspect care determină gradul ridicat de accesibilitate pentru toate categoriile de persoane, indiferent de vârstă, sex ori aptitudini motrice.

Din semnificația sintagmei menționate anterior, este credem evident conținutul acestui tip de practică (acțiuni motrice simple sau complexe, împrumutate din tehnica specifică unor ramuri ori discipline sportive, practicate în condiții regulamentare simplificate, în absența caracterului competițional, în mod organizat sau nu, în timpul liber al oricărei persoane). Activitățile motrice de timp liber utilizează mijloace foarte diverse, alegerea lor fiind determinată de condițiile economice, geografice, gradul de civilizație, tradițiile culturale și sociale specifice locului.

În altă ordine de idei, conținutul său poate fi practicat în forme neorganizate și necompetiționale și poate fi constituit din întreaga gamă de acte motrice desfășurate în interior sau în aer liber, ultima categorie răspunzând foarte bine nevoii de

reîntoarcere la natură și necesității de a face sport în tabere, vacanțe, în campinguri, pe malul mării ori în vârf de munte. Fără a face o enumerare cu caracter normativ (Simonek J, 2010), putem aminti întraga gamă de sporturi clasice (jocurile sportive, înotul, ciclismul, canotajul și altele), altele care deschid noi câmpuri de activitate (atletismul – jogging-ul, schiul, navigația, etc.) sau activități foarte intense, chiar riscante, sub forma sporturilor extreme (escalada, schiul extrem, zborul cu parapanta, bungee jumping, rafting etc)

Scopul și obiectivele activităților motrice de timp liber

În ultima perioadă, a apărut tot mai frecvent, tendința de a pune un accent parcă prea mare pe funcția recreativă, fapt ce a determinat și denumirea tuturor activităților specifice timpului liber cu sintagma „activități recreative”, ceea ce după părerea noastră este o greșală, apărând astfel ca necesară abordarea temei funcțiilor îndeplinite. În acest context, considerăm că a împrumuta ce este mai bun din cele două sisteme de clasificare, este cea mai bună abordare și că astfel, putem vorbi despre următoarele funcții ale activităților motrice de timp liber (Dragnea A, 2006, Bota A, 2007):

1. Funcția conativă, de satisfacere a dorinței de mișcare, are în vedere faptul că această dorință a omului este naturală, reprezentând din preistoria umanității, esența existenței sale, producând efecte prin descărcarea energetică, prin efortul de voință, prin trăirile afective etc.;

2. Funcția compensatoare, se referă la refacerea resurselor organismului și pregătirea pentru noi eforturi, mai ales în condițiile efectelor determinate de specificul vieții moderne (transporturi, informatizare, cibernetizare, preponderența activităților sedentare etc.);

3. Funcția recreativă, de divertisment, urmărește crearea unui climat de viață pozitiv, optimist;

4. Funcția de socializare (sau integrativă), este caracteristică activităților de grup, facilitând interacțiunea dintre indivizi, contribuind la socializarea acestora, la dezvoltarea spiritului de cooperare, de înțajutorare;

5. Funcția culturală (sau educativă), manifestată prin noțiuni ca fair-play, autodepășire, angajare față de sine și față de parteneri, cunoașterea propriei culturi sau a altor culturi etc.;

6. Funcția economică, percepută din perspectiva cheltuielilor ocazionate de practica sportivă de timp liber, dar și de serviciile conexe implicate în această practică, această preocupare devenind și consumator și producător de bunuri și servicii;

Activitățile motrice de timp liber nu se adresează unilateral vreunei funcții, aceeași activitate putând întruni mai multe caracteristici (de exemplu turismul de munte le poate întruni aproape sau chiar pe toate) și de aceea considerăm că este de dorit să fie utilizate în practică, activități a căror finalități să fie subordonate cât mai multor funcții, dacă se poate tuturor.

Turismul de munte ca formă de practicare a activităților motrice de timp liber

O definiție din multele acceptate, prezintă turismul „ca pe un ansamblu de măsuri puse în aplicare pentru organizarea și desfășurarea unor călătorii de agrement sau în alte scopuri, realizate fie prin intermediul unor organizații, societăți sau agenți

specializați, fie pe cont propriu, pe o durată limitată de timp, precum și industria care concurează la satisfacerea nevoilor turiștilor.” (Minciu R, 2002)

În literatura de specialitate există numeroase puncte de vedere privind diferențierile dintre tipurile de turism și formele de practicare a acestuia. Meritul în ceea ce privește delimitarea dintre tipurile de turism și formele acestuia, îi aparține lui Bernecker (1962), el considerând că tipurile de turism reflectă deosebiri ce apar în esența internă a turismului, deosebirile fiind determinate de motivații. Forma de turism reliefează modul concret și circumstanțele în care se realizează practic turismul. Tipul ține deci de esența turismului, iar forma de natura manifestării lui.

Sintetizând clasificările anterioare, I. Mac (citată de Măhăra Gh, 1995) distinge patru tipuri de activități turistice:

A. Turismul de timp liber;

- a – turismul de recreere (plimbări, drumeții, excursii, vacanțe);
- b – turismul de recreere și îngrijire a sănătății;
- c – turismul de vizitare (cultural, social, familial, religios);
- d – turismul de distanță mică;

B. Turismul de tranzit (voluntar și condiționat);

C. Turismul cultural și sportiv (manifestări folclorice, festivaluri, concursuri sportive etc.);

D. Turismul profesional (științific, cultural, tehnic, afaceri, diplomație etc.).

O altă clasificare (Cocean P, 1997), delimitează următoarele tipuri de turism:

- **Turism de recreere;**
- **Turism de îngrijire a sănătății;**
- **Turism cultural;**
- **Turism complex** (de recreere și refacere, de recreere și informare, ș.a.).

Cea de a doua clasificare ni se pare mai sintetică, permițând includerea turismului de munte în categoria turismului complex.

Rolul turismului de munte

Abordarea acestuia (a turismului de munte) de pe o poziție instituțională, prin introducerea sa în Planul de Învățământ al Facultății de Educație Fizică și Sport, urmărește, datorită impactului acestei activități asupra unui număr tot mai mare de persoane din categorii tot mai diverse, multiplicarea posibilităților de opțiune în ce privește incluziunea profesională (de ce nu, profesii ca ghid montan, monitor sau instructor în tabere de munte, etc.).

Pe de altă parte, credem că trebuie să ne întrebăm dacă finalitățile Cursului de turism montan și orientare sportivă, se subscriu componentelor procesului instructiv – educativ specific învățământului superior de educație fizică și sport (cărora le sunt supuși studenții noștri și cărora le vor fi supuși viitorii lor elevi). Ilustrul profesor Gheorghe Cârstea (1993), clasifică astfel aceste componente (în care încercăm să vedem dacă putem include finalități specifice turismului de munte):

- a) cunoștințe de specialitate, evident de natură teoretică (documentare, echipament și materiale, transport, organizarea taberelor, construcții și amenajări utile, orientarea pe teren, monumente, ecologie etc.);

- b) indici morfo – funcționali ai organismului, indici superiori dar mai ales armonioși pe plan somatic și funcțional, stimulați și prin practica specifică turismului de munte;
- c) calitățile motrice de bază, în special îndemânarea (deplasare în condiții speciale, cățărare, construcții și amenajări etc.) și rezistența (trasee cu durată de la 1-2 , până la 6-8 ore, cu diferite configurații);
- d) deprinderile și priceperile motrice (în sensul actelor motrice efectuate în condițiile specifice reliefului montan);
- e) elemente de conținut specifice celorlalte laturi ale educației, prin dezvoltarea unor importante trăsături de natură intelectuală (acțiuni și decizii care implică întreaga colectivitate, deoarece “muntele nu iartă”), morală (personalitate, caracter, atitudini sociale), estetică (frumusețea naturii în stare pură, dacă este conservată).

Cele două componente, se află în strânsă inter-dependență

Concluzii

Influențele pe care le exercită turismul de munte în mod direct (asupra generațiilor succesive de studenți) dar și în mod indirect (asupra viitorilor elevi ai actualilor noștri studenți), pot și vor fi studiate prin intermediul unor cercetări privind efortul specific în turismul montan și a unor chestionare sociologice, deoarece această activitate exercită mult prea multe influențe de natură instructivă, educativă, socială și nu în ultimul rând economică, pentru a nu fi tratată cu maximă atenție.

Conflicte de interes

Nu există.

Precizări

Articolul valorifică informații cuprinse în teza de doctorat a primului autor.

Bibliografie

- Binkowska-Bury M, Penar-Zadarko B. *The level of knowledge about health and health behaviour among students*. Academic Physical Education 2009, 19-28
- Bota A. *Kinesiologie*, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, 2007, 89-92
- Bran F, Simion T, Nistoreanu P. *Ecoturism*, Editura Economică, București, 2000, 119-121
- Cârstea Ghe. *Teoria și metodică educației fizice și sportului*, Editura Universul, București, 1993, 15-17
- Cocean P. *Geografia turismului românesc*, Editura Focul Viu, Cluj-Napoca, 1997, 19-21
- Dragnea CA., Mate-Teodorescu S. *Teoria sportului*, Editura FEST, București, 2002, 33-35
- Dragnea CA. *Elemente de psihosociologie a grupurilor sportive*, Editura CD Press, București, 2006, 82-85

Măhăra Gh. *Geografia turismului*, Editura Universității din Oradea, 1995, 23-25
Minciu R. *Economia turismului* (ediția a II-a revăzută), Editura Uranus, București, 2002, 14-15
Simonek J. *Outdoor Physical Activities*, Univerzita Konstantina Filozofa v Nitre, 2010, 18-27